

Dhammika-thera-vatthu
A Dhammika szerzetesről szóló történet
A *Dhammapada* 84. versének kommentárja

Kósa Csilla Erika fordítása és magyarázatai
Vezetőtanár: Körtvélyesi Tibor

„Aki nem maga érdekét...” – ezt a dhammatanítást a Mester a Dzséta-ligetben tartózkodása idején Dhammika¹ thérára vonatkozóan mondta el.

Szavatthiban akkoriban egy világi hívő az otthonában a dhamma szerint tisztességben, jámbor életet élt. Megjelent benne a vágy, hogy elhagyja az otthonát. Ezért egy nap, amikor a feleségével kettesben ültek, és kellemesen beszélgettek, így szólt:

- Kedvesem, távozni kívánok az otthontalanságba.
- Férjem, maradj addig, ameddig én a méhembem megfogant gyermeket megszüülöm.

A férfi maradt is. Amikor a gyermek járni kezdett, az asszony ismét kérte őt:

- Férjem, maradj addig, ameddig a gyermek eléri a felnőttkort.
- Mit törődöm én vele! Akár az engedélyével, akár anélkül, de véghez fogom vinni, hogy megszabaduljak a boldogtalanságtól² – gondolta a férfi, és távozott az otthontalanságba.

Megragadta a meditáció tárgyát, erőfeszítést tett és törekedett, majd az otthonelhagyásának célját be is teljesítette. Ezután újra Szavatthiba ment, hogy az asszonyt és a gyermeket meglátogassa, és a fiának dhammabeszédet mondott. A fiú [ezután] szintén távozott az otthontalanságba, és nem sokkal később elérte az arhatságot.

A férfi egykori felesége ezt gondolta:

– Akik miatt én otthoni életet élnék, azok mind a ketten távoztak az otthontalanságba. Mit ér így nekem az otthoni élet? Én is az otthontalanságba fogok távozni! – Ezzel távozott az otthontalanságba, és nem sokkal később elérte az arhatságot.

Egy nap [a szerzetesek] a dhammacsarnokban beszélgetni kezdtek.

– Testvérünk, Dhammika világi hívő a saját hitében megalapozottsága miatt távozott az otthoni életből és érte el az arhatságot; fiának és a feleségének a támasza lett.

Ekkor a Mester odament hozzájuk, és megkérdezte:

- Mi okból gyűltetek össze, miről beszélgettek?

---

¹ A szerzetes neve tükörfordításban „Dhammás”, azaz a Dhamma szerint élő, jámbor ember.

² A páliban: *dukkha*

– Ez és ez miatt – válaszolták.

– Szerzetesek, egy bölcsnek nem szabad sem önmaga érdekében, sem más érdekében gyarapodást kívánnia, hanem csakis a Dhammával összhangban, a Dhammát menedékül véve kell élnie.

Miután ezt az összefüggést megmutatta, tanítást adott, majd ezt a verset mondta:

Aki nem maga és nem mások érdekét követi,
aki nem vágyik fiúra, kincsre, királyságra;
aki nem vágyik a dhammával ellentétes módon a saját sikerére,
az erényes, bölcs és jámbor.³

A beszéd végén sokan elérték a folyamhoz érkezés gyümölcsét.

A vers publikált fordításai:

Aki sem önmagáért, sem senki másért
nem vágyik utódokra, gazdagságra, hatalomra,
aki sohasem akar igaztalanul boldogulni, az valóban
vallásos, tiszta erényű, igaz megismeréssel bíró.

Fórizs László: *Dhammapada. Az erény útja*. Farkas Lőrinc Imre Kiadó, 1994.

Se más kedvéért, se saját javára
törvényt tiporva ne törjön előre,
ne kívánjon pénzt, fiat és hatalmat.
Erény, tudás és törvény legyen éke.

Vekerdi József: *Dhammapada. A Tan ösvénye*. Terebess Kiadó, 1999.

---

³ A páliban: *dhammiko*

Értelmezés

Dharmika mint világi hívő jámbor emberként, a dharmát alapul véve élt (a neve is erre utal, szó szerint jelentése 'dharmás'). Nem a saját dicsőségéért, nem csalódás vagy konfliktus miatt akarta elhagyni az otthonát, hanem a szenvedés megszüntetésének lehetősége miatt.

Amikor felmerül benne az otthonából való távozás vágya, a felesége marasztalására végül maradt – megtette a kötelességét világi hívőként, tisztos családapaként felnevelte a fiát, és csak akkor távozott, amikor a gyermek felnőttkorba lépett. Tette világi szempontból nézve talán kifogásolhatónak tűnik, ám Dharmika végül a fia és felesége *támasza* lett: nem anyagi támasz, hanem példává vált a számukra.

A fiú azután távozott az otthontalanságba, hogy az apja visszatért, és dharmabeszédet mondott, vagyis az apja jó példája volt rá hatással. A feleség pedig azután távozott az otthontalanságba, hogy a fiú is elment – akkor már nem kellett a családi étellel és a háztartással foglalkoznia, már ő is mehetett szabad akarata szerint. (Felvetődhet bennünk, hogy a nő esetleg már korábban is távozott volna, de neki az asszonyi kötelesség mindent felülírt, és nem választhatta a „könnyebb” életet).

Dharmika tehát megteremtette az elköteleződésük és távozásuk feltételét, de a fia és felesége végül saját belátással és saját elhatározással távoztak, és a saját törekvésük által érték el az arhatságot, Dharmika a jó példa volt a számukra. Paradox módon éppen azzal segítette a fiát és a feleségét, hogy nem ragaszkodott hozzájuk, és az otthonát elhagyva, az arhatságot elérve lett a támaszuk – így végül mindhárman megszabadultak.

A történet természetesen nem arról szól, hogy mindenkinek el kell hagynia a családját, hanem arról, hogy a ragaszkodást kell elhagyni.